

خاک خوردن مزایای قانون جدید چک در پی خیزی بازار

با وجود گذشت حدود 2 سال از اجرائی شدن قانون جدید صدور چک، روند اطلاع‌رسانی بانک مرکزی درباره مزایای این قانون بسیار ضعیف بوده و همچنان بسیاری از بازاریان از این موضوع بی اطلاع هستند.

آذرماه 97 بود که قانون جدید صدور چک تصویب و برای اجرا، ابلاغ شد. از مزایای قانون جدید می‌توان به صدور کد رهگیری چک برگشتی و صدور اجرائیه در مدتی کوتاه، چک الکترونیک، ثبت سیستمی چک در سامانه بانک مرکزی، تقارن اطلاعات، استعلام پیامکی و اینترنتی چک برگشتی و... اشاره کرد. با این وجود، افراد کمی در بازار از اصلاحات قانون جدید اطلاع دارند و در نتیجه، به دلیل عدم آگاهی از این مزایا در زمانی که واجد شرایط استفاده از این قانون بوده‌اند، دچار خسارت شده‌اند. برای بررسی میزان اطلاعات بازاریان درباره قانون جدید چک، به یکی از بازارهای بزرگ تهران مراجعه کرده و از کسبه این بازار که اغلب از اهالی ساختمان پلاسکو بودند، سوال کرده ایم که در ادامه آمده است:

بی اطلاعی فروشندگان از مزایای قانون جدید چک: در مراجعه به یکی از واحدهای این مجتمع تجاری، از آقای وطن خواه فروشنده پوشاک پرسیدیم که آیا از فواید قانون جدید صدور چک اطلاع دارید که این فروشنده در پاسخ به این سوال گفت: «بنده تا به حال درباره قانون جدید صدور چک چیزی نشنیده‌ام و برای اولین بار است که از زبان شما می‌شنوم، اما به دلیل استفاده زیاد چک در صنف ما، بسیار پیش آمده است که درگیر تسویه چک شویم و معمولا بعد از پیگیری چند ماهه، توانستیم حق خود را بگیریم». وی درباره واقعه آتش سوزی پلاسکو گفت: «ما به دلیل اینکه در طبقه زیرزمین پلاسکو بودیم خیلی سریع گاو صندوق های خود را از ساختمان بیرون آوردیم، اما بسیاری از همکاران ما نتوانستند و چک های ایشان به کلی در آتش سوخت. بعد از این اتفاق، به دلیل نداشتن لاشه چک، تعدادی از مشتریان بدحساب این ساختمان، از این فرصت سواستفاده برده و حاضر به پرداخت بدهی خود نشدند که خسارت شدیدی به کسبه پلاسکو وارد کرد». بعد از اینکه به این فروشنده، توضیحاتی درباره 2 بخش مهم قانون جدید چک یعنی ثبت سیستمی اطلاعات چک در سامانه بانک مرکزی و هم چنین صدور اجرائیه دادگاه با تحویل کد رهگیری بانک برای چک برگشتی دادیم، وی گفت: «در صورت اجرائی این قوانین، ریسک معاملات با ابزار چک بسیار پایین آمده و قطعا تاثیری مثبت در بازار خواهد گذاشت، زمانی که بنده چک قبول می‌کنم، اگر به تسویه به موقع چک مطمئن باشم، می‌توانم سفارشات بیشتری گرفته و حقوق کارگران را هم به صورت منظم پرداخت کنم».

یکی دیگر از فروشندگان این پاساژ در پاسخ به سوالی درباره قانون جدید صدور چک گفت: «بنده اطلاعی از قانون جدید صدور چک ندارم و اطلاع رسانی نیز در بازار نشده است تا مطلع شویم، البته بنده معمولا چک قبول نمی‌کنم مگر از افرادی که کاملا به ایشان اعتماد داشته باشم». بعد از اینکه به این فروشنده، توضیحاتی درباره برخی مزایای قانون جدید صدور چک مانند ثبت سیستمی چک در سامانه بانک مرکزی و عدم نیاز به لاشه چک دادیم، وی گفت: «البته در آتش سوزی پلاسکو، بسیاری از اسناد مالی مغازه در آتش سوخت و به دلیل اینکه در جایی دیگر ثبت نشده بود، به مشکلات زیادی برخوردیم. در صورت اجرائی این موردی که اشاره کردید، بسیاری از مشکلات نگهداری چک به حداقل می‌رسد و دیگر نگرانی از بابت حفظ لاشه چک نخواهیم داشت. تعداد زیادی از همکاران ما در حادثه پلاسکو، تمام چک هایشان در آتش سوخت و به دلیل اینکه در هیچ جای دیگری، از آن چک ها رسید و یا کپی نداشتند، خسارات فراوان دیدند».

بسیاری از مشکلات بازاریان با اجرائی کامل قانون جدید چک حل خواهد شد: یکی دیگر از فروشندگان پوشاک این مجتمع تجاری در پاسخ به سوالی درباره قانون جدید صدور چک گفت: «بنده به دلیل اینکه حجم زیادی از معاملات را با چک انجام می‌دهم، مجبور به داشتن وکیل برای پیگیری امور مالی هستم، اجرائی قانون جدید صدور چک را نیز از ایشان شنیده‌ام. این قانون در صورت اجرائی کامل، اثرات بسیار مثبتی خواهد داشت چراکه بندهای پیشگیرانه موثری در آن گنجانده شده است، به طور مثال بحث کد رهگیری چک برگشتی و صدور اجرائیه دادگاه که در زمان، بسیار صرفه جویی شده است». وی افزود: «یک مورد با اهمیت دیگر، بحث اعتبارسنجی است که متاسفانه با اینکه در قانون جدید صدور چک آمده است، هم چنان اجرا نمی‌شود. یکی از مشکلات بازاریان در قبول چک، عدم اعتماد به اعتبار مشتری است، اگر ساز و کاری معین شود و هر شخص، آستانه اعتبار مشخصی داشته باشد، معاملات با ابزار چک بسیار مطمئن شده و استفاده از آن افزایش می‌یابد، در حال حاضر نیز در بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا، اعتبارسنجی با روش های مختلف صورت می‌گیرد و حتی بانک ها، تضمین اعتبار چک هستند. متاسفانه در ایران، موارد زیادی را مشاهده می‌کنیم که افراد با وجود داشتن چک های برگشتی فراوان، مجددا دسته چک می‌گیرند و این موارد به این معناست که بانک مرکزی در نظارت خود، عزم جدی برای اجرائی صحیح قانون ندارد. از طرفی اگر در ایران بتوان چک الکترونیک را به مانند کشورهای دیگری که این مدل را پیاده کردند، عملیاتی کرد، بسیاری از تخلف ها به صورت خودکار غیرقابل انجام می‌شود، به طور مثال، جعل و دستکاری در لاشه چک، سرقت چک و... به حداقل رسیده و بسیاری از مشکلات صنف های بازار مثل صنف پوشاک، کاهش می‌یابد».

تضییع حقوق ذینفعان، نتیجه اطلاع رسانی ضعیف بانک مرکزی: در مجموع، با اینکه قانون جدید صدور چک نزدیک به دو سال است که برای اجرا، به بانک مرکزی ابلاغ شده و بندهای مهمی از آن نیز عملیاتی شده است، متاسفانه در بازار، اکثر افراد از مزایای این قانون اطلاعی ندارند و بعضا به همین دلیل، خسارت دیده و نتوانستند از این قانون نهایت استفاده را ببرند. ضرورت دارد بانک مرکزی مزایای قانون جدید صدور چک را در رسانه های جمعی مانند صداوسیما به جامعه معرفی کند تا مردم بتوانند از مزایای این قانون استفاده کنند.